

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

לעני רש"י

קיא.

א"ר"ק בלישטר"א
[בלישטר"א]. קשת
אופקית.

רבינו הגנאל

אמר ר' יוחנן כל המווג
מצטרף ואפי' מים והני
מילי חמימו לנו קרידי או
קרידי לנו חמימי. ארבעה
דברים העושה אותן דמו
בראשו. הנפנה בין דקל
לכותל, והעובר בין ב'
דקלים, והעובר על מים
שפוכין ואפי' שפכתו בתו.
השוותה מים שאולין, ולא
אמרן אלא ששיליהו קטן
גדול, או קטן במתא, או
חמרא ושכרא לית לן בה.
תרי דפסקיהו נדה, אם
תחלת נדה היא הורגת
אחד מהן, ואם סוף נדה
היא עושה מריבה ביניהם,
מאי תקנתיהו נפתח באל
ונסיים באל. יש מי שאומר
יפתח פסוק באל וסיים
באל כגון אל מוציאם
ממצרים עד מה פעל אל.
יש מי שאומר לא אלא
יפתח אל [אלהים] ה'
הצילני מכל רע ומכל נזק
וחלי ובידך כח וגבורה כי
אתה אל. וכן נפתח [בלא]
ויאמר אל תטשני אלהי
ולא תעזבו שמרני כאישון
בת עין מלא שאולתי ותן
לי בקשותי טרם אקראך
קדים ומשמש אחד ליה
רוח זנונים. אי איהו קדמה
ומשמש אחד לידיה
רוח זנונים. מאי תקנתיה
נימא הכי שופך ברו על
נדיבים וגו'.

נפתח בא"י. פי' רש"ס אל מולאים ממנרים ונפתח בלא לא אש
אל ויכזב ואע"ג דאסור להתרפאות בדברי תורה להגן
שכי וזהו דלמרי צפ' במה אשה (שבת דף קו.) לאישתא אמירא לישקול
סכינא וכו' ולימא ויאמר משה אסורה נא ואלתה וגו' משום סכנה

שכי ור"ח פי' נפתח בלא לימא הכי
אל אלהים ה' הצילנו מכל רע ומכל
נזק אשר צידך כח וגבורה כי אתה
אל ונפתח בלא לא מטשני אלהי ולא
תעזבני שמרני כאישון בת עין טרם
אקרא תענני ואל תאמר לא:

אם תחלת נדה היא הורגת. יש
מפרש אס עושה להן כישוף:
ואזיל

על מים שפוכין ואפילו שפכתו אשתו בפניו הנפנה בין דקל לכותל לא אמרן
אלא דלית ליה ארבע אמות אבל אית ליה ארבע אמות לית לן בה וכו' לית ליה
ארבע אמות לא אמרן אלא דליכא דירכא אחרינא אבל איכא דירכא אחרינא
לית לן בה והעובר בין שני דקלים לא אמרן אלא דלא פסקיהו רשות הרבים
אבל פסקיהו רשות הרבים לית לן בה השותה מים שאולין לא אמרן אלא
דשיליהו קטן אבל גדול לית לן בה ואפילו שיליהו קטן נמי לא אמרן אלא
בשדה דלא שכיהי אבל בעיר דשכיהי לית לן בה ואפילו בשדה נמי לא אמרן
אלא מיה אבל חמרא ושיכרא לית לן בה והעובר על מים שפוכין לא אמרן אלא
דלא פסקיהו בעפרא ולא תף בהו רוקא אבל אפסקיהו (ט) או תף בהו רוקא
לית לן בה ולא אמרן אלא דלא עבר עלייהו שימשא ולא עבר עלייהו שיתין
ניגרי (ז) אבל עבר עלייהו שימשא ועבר עלייהו שיתין ניגרי לית לן בה ולא
אמרן אלא דלא רכיב חמרא ולא סיים מסני אבל רכיב חמרא וסיים מסני לית
לן בה ור"מ היכא דליכא למיחש לכשפים אבל היכא דאיכא למיחש לכשפים
אע"ג דאיכא כל הני חיישינן (ו) וההוא (ז) גברא דרכיב חמרא וסיים מסני וגמוד
מסאניה וצוו כרעיה ת"ר שלשה אין ממצעין ולא מתמצעין ואלו הן הכלב
והדקל והאשה וי"א אף החזיר וי"א אף הנחש ויא' ממצעין מאי תקנתיה אמר
רב פפא נפתח באל ונפסיק באל א"נ נפתח בלא ונפסיק בלא הני בי תרי דמצעא
להו אשה נדה אם תחלת נדתה היא הורגת א' מהן אם סוף נדתה היא מריבה
עושה ביניהן מאי תקנתיה נפתח באל ונפסיק באל הני תרי נשי דיתבן בפרשת
דרכים חדא בהאי גיסא דשבילא וחדא באידך גיסא ומכוונן אפיהו להדרי
ודאי בכשפים עסיקין מאי תקנתיה אי איכא דירכא אחרינא לזייל בה ואי ליכא
דירכא אחרינא אי איכא איניש אחרינא בהדיה נינקטו לדידיהו בהדי הדידי
וניחלפו ואי ליכא איניש אחרינא נימא הכי אגרת אזלת אסיא בלוסיא מתקטלא
בחקי קבל האי מאן (ח) דפגע באיתתא דסלקא דסלקא מטבילת מצוה אי איהו
קדים ומשמש אחדא ליה לדידיה רוח זנונים אי איהו קדמה ומשמש אחדא
לה לדידה רוח זנונים מאי תקנתיה (ט) לימא הכי ישופך ברו על נדיבים ויתעם
בתוהו לא דרך א"ר יצחק מאי דכתיב יגם כי אלך בגי' צלמות לא אירא רע
כי אתה עמדי זה הישן בצל דקל יחידי ובצל לבנה ובצל דקל יחידי לא אמרן
אלא דלא נפיל טולא דחבריה עילויה אבל נפל טולא דחבריה עילויה לית לן
בה אלא הא דתניא הישן בצל דקל יחידי בחצר והישן בצל לבנה דמו בראשו
היכי דמי אי לימא דלא נפל טולא דחבריה עילויה אפילו בשדה נמי אלא
לאו שמע מינה בחצר אף על גב דנפיל טולא דחבריה עילויה שמע מינה
ובצילה של לבנה לא אמרן אלא במערכה אבל במדינתא לית לן בה
האי

חוז ממים. מווגים כגון קרידי בחמימי וחמימי בקרידי דמיה לא
מויגא היא ואם היה שותה בתחלה יין אין אלו מנטרפות לו: ולא
אמרן. (ט) מים מווגין אין מנטרפין לין מווג: **ארבעה דברים**. כולן
משום רוח רעה: **אלא דלא הוי ד' אמות**. דלא שציק רווחא [לשידח]

לעבור צין דקל לכותל משום הכי
מוקף ליה: **אלא דליכא דירכא**
אחרינא. שתהא שידא יכולה להלך
בו דעכשיו זה צא בגבולה והפסקי
דרכה והאכי מוקף ליה: **ולא אמרן**.
לרוח רעה שורה על המים אלף צעיר
המקום כר הן שואלין ושורה עליהן.
לישנא אחרינא דשכי עלייהו אלף צעירה
דלא שכיחא מיה דמסרה נפשה לאווקא:
דלא אפסקיהו בעפרא. שלא פיזר
עליהן עפר: **גמוד מסאני**. מתכוון
המנעלין: **ולו כרעיה**. ויבשו רגליו:
אין ממלעין. לא יעברו צין שני
אנשים: **ואין מסמלעין**. לא יעבור
צין אחד צין צ' כלבים צין שמי נשים
צין שמי דקלים: **נפתח בלא ונסיים**
באל. אל מולאים ממנרים (במדבר כג)
כי לא נחש ציעקב וגו' עד מה פעל
אל: **נפתח בלא ונסיים בלא**. לא אש
אל עד לא יקימנה (סז): **הורגת אחד**

מהן. שמוקפת במה שעברה ציניהן:
אגרת אולס אוסיא בלוסיא. אותן
שדים שאתם מתעסקות בהן: **מסקטלי**
בחקי קבל. כבר הן הרוגים בחינים: **חיק**
קבל א"ר"ק בלישטר"א. כמו ומחי קבלו
יתן (בתרבותיו) [בסומנומין] [יחזקאל
כו] מפי המורה [א] הגמ' ומקרא אשכ
שמע מפי רבו: **דקל יחידי**. שאין
דקל אחר סמוך לו אבל כשיש דקל אחר
מסתלקת השידה לדקל האחר ואינה
מויקמת: **בחצר**. שהמקום כר ואין לה דרך
לנטות ימין ושמאל ושורה עליו ומזיקמו:
האי

רש"ב
חזן. מקרידי בחמימי וחמימי בקרידי
דהא לא מויגא היא דמין צמין (י) נינהו
מה לי קרידי ומה לי חמימי מ"מ מין
א' הוא וש' א' הוא ואם שמה בתחל'
יין מווג אין אלו מנטרפות לו: **אמר**
רב פפא לא אמרן כו'. אדר' יוחנן
קאי דלמר אפילו מים וצא רב פפא
לפרש לא אמרן דמנטרפין אלף קרידי
בחמימי וחמימי בקרידי דהיהא חשיב
ר' יוחנן מווג אבל חמימי לנו חמימי
וקרידי לנו קרידי דלכולי עלמא לא
מיקרי מווג ולא מנטרפי: **ארבעה**
דברים כו'. משום רוח רעה ולקמן
מפרש להו חדא חדא: **אלא דלא הוי**

(א) ע"י פכש"י נדה ח.
ד"ה דמין, (ב) ע"י לקמן
ק"מ, (ג) ז"ל כההוא,
(ד) ע"י מוס' צ"מ פה.
ד"ה יחיד אשעי טפילה,
(ה) ע"י ש"ך י"ד סוף
ס"י קת"ל, (ו) כמ"ל: דמים
במים, (ז) יחזקאל כו',

תורה אור השלם

1. שפך ברו על נדיבים
ויתעם בחרו לא דרך.
תהלים קמ
2. גם כי אלך בגיא
צלמות לא אירא רע בי
אתה עמדי שבתך
וגשנתך הפחד ירחמיני:
תהלים כב ד

הגהות הב"ח

(א) גמ' אלף אפסקיהו
בעפרא או תף: (ב) שם
דהורא נבדל כרעיה:
(ג) רש"י ד"ה ולא אמרן
דמים מווגין מנטרפין
כ"ל ותיבת אין נממק:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה נפתח ברו, ואף
על גב דאסור להתרפאות
בד"ת. שבעות טו ע"ב:

הגהות מהר"ב רנשבורג

[א] רש"י ד"ה חיק, בל
מקום שזמירי רש"י המורה
הוא רבו של רש"י כן מוכח
בגליון רש"י ב"ה חיק קבל
וכי' ונלשן הכשפים וכו' משם
ב"ה מתקטלין וכו' ומה
לגמוד נמי דרבי דרבי של
רש"י היה רבני גרשום:

דקל לכותל משום הכי מוקף ליה: **אלא דליכא דירכא אחרינא**. שתהא שידא יכולה להלך בו
דעכשיו צא זה בגבולה והפסקיה את דרכה והאכי מוקף ליה: **אלא פסקיהו**. דשכיח רצים לית ליה רשות להזיק פזיר לגוול את הרצים:
ולא אמרן. דשוריה על המים אלף צעירה דלא שכיחא מיה ומסרה נפשה לשמות: **דלא אפסקיהו בעפרא**. שלא פיזר עליהן עפר: **גמוד**
מסאני. מתכוון המנעליים: **ולו כרעיה**. יבשו רגליו: **לא ממלעין**. לא יעברו צין אנשים: **ולא מסמלעין**. ולא יעבור צין אחד צין שני
כלבים צין שמי נשים צין שני דקלים: **נפתח בלא ונסיים באל**. אל מולאים ממנרים וגו' כי לא נחש ציעקב וגו' עד מה פעל אל [במדבר כג]: **נפתח בלא**
ונסיים בלא. לא אש אל ויכזב וגו' עד ולא יקימנה [סז]: **הורגת אחד מהן**. שמוקפת במה שעברה ציניהן: **אגרת אולס אוסיא בלוסיא**.
אותן שדים שאתם עוסקות בהן בכשפים: **מסקטלין בחקי קבל**. כבר הרוגים הן בחינים כמו ומחי קבלו" כך שמע רבינו מרבו ורבו מפי
רבינו גרשום ז"ל: **אגרת**. היא אגרת בת מחלת שם שידא: **דקל יחידי**. שאין דקל אחר סמוך לו: **בצלה של לבנה**. אי נמי ההולך בצילה
כשהלבנה זורחת והוא הולך בצל הכתלים שדרך השדים להלך בצילה וזמון שהלבנה זורחת ממזרח לילך במקום האור והולכין במקום הצל:
טולא דחבריה. אם יש דקל אחר סמוך לו מסתלקת השידה לדקל אחר ואינה מווקמת: **בחצר**. שהמקום כר שאין לה דרך לנטות ימין ושמאל
ושורה עליו ומזיקמו: **ובצלה של לבנה לא אמרן אלא צעמרכה**. היינו צפוק החודש שהלבנה זורחת במזרח ואם שוכב אלף כותל לצד
המערב הוי הצל צעמרכה: **אלא צמדינחא**. היינו תחלת החודש שהלבנה זורחת צעמרכה ועושה כל צמורח כגון ששוכב אלף כותל מצד המזרח:
דמפני